

5106

EKSAMEN I

REVISJON

i henhold til rammeplan for treårig revisorutdanning
av 1.12.2005

mandag 17. desember 2012

kl. 09.00 – 15.00

Oppgavesettet består av i alt 5 oppgaver på 6 sider, inklusive denne siden og vedlegg.

Tillatte hjelpemidler:

- Revisors håndbok
- Norges lover
- Særtrykk eller samlinger av lover og standarder uten kommentarer
- Skattelovsamling (Jacob Jarøy eller Ole Gjems-Onstad)
- Ikke- kommuniserbar kalkulator (tømt for evt. minne)

Besvarelsen av oppgavene skal i størst mulig grad begrunnes i og inneholde referanse til lover og andre autoritative regelverk.

Hvis det anses nødvendig å ta forutsetninger grunnet ufullstendige eller uklare opplysninger, skal det redegjøres for forutsetningene i besvarelsen.

Begynn på nytt ark for hver oppgave. Besvarelsen skal ikke skrives med blyant.

OPPGAVE 1 (ca. 40 %)

Du planlegger revisjonen av årsregnskapet for en mellomstor revisjonsklient. Alle inngående fakturaer for salgs- og administrasjonskostnader over kr 5 000 kontrolleres av kontorsjefen for at varen/tjenesten er bestilt og mottatt og at pris og betingelser er iht. avtale. Kontorsjefen signerer for kontrollen på fakturaene. Deretter sendes fakturaene til registrering i databasen, som danner grunnlaget for årsregnskapet. Fakturaene arkiveres som regnskapsbilag sammen med andre regnskapsbilag (ikke som egen bilagsserie). Transaksjonsvolumet for salgs- og administrasjonskostnader er ca. 1500 i året.

Spørsmål a)

Du mener den interne kontrollen har betydning for kontrollrisikoen for visse påstander (regnskapspåstander) for salgs- og administrasjonskostnader i årsregnskapet. Hvilke påstander gjelder det? Begrunn svaret.

Spørsmål b)

Angi hvordan du vil utforme test av den interne kontrollen med salgs- og administrasjonskostnadene. Forutsett at du anser den interne kontrollhandlingen som viktig, og at du ønsker å legge stor vekt på at kontrollrisikoen er lav når du fastlegger substanshandlingene (substanskontrollene). På den annen side er du ikke engstelig for at du kan komme til å tillegge den interne kontrollen for liten pålitelighet. Du skal

- definere hva som utgjør en utvalgsenhet
- definere populasjonen
- bestemme utvalgsstørrelsen
- angi hvordan utvelgelsen skal skje
- beskrive hvilken test du vil foreta av enhetene i utvalget

Benytt vedlagte statistiske tabeller. Besvarelsen er betinget av at du tar en rekke forutsetninger. Forklar hvilke forutsetninger du bygger på, og grunngi valget av forutsetninger.

Spørsmål c)

Du har utført testen som du har beskrevet i forrige punkt, og du fant ingen feil i utvalget. Er dette tilstrekkelig til at du kan konkludere med at det er lav kontrollrisiko knyttet til de aktuelle påstandene for salgs- og administrasjonskostnader? Begrunn svaret.

Spørsmål d)

Forutsett at kontrollrutinen er som beskrevet i begynnelsen av oppgaven, men at det i stedet for kontorsjefen er to avdelingsledere som gjennomfører kontrollen, hver av dem for de kostnadene som vedrører deres egen avdeling. Har dette noen betydning for hvordan du utformer testen? Begrunn svaret.

Spørsmål e)

Forutsett at kontorsjefen kontrollerer de inngåtte fakturaene som angitt innledningsvis, men at han *ikke* signerer for at han har kontrollert. Har dette noen betydning for testen?

Spørsmål f)

Forutsett at du kan konkludere med lav kontrollrisiko knyttet til de aktuelle påstandene for salgs- og administrasjonskostnader. Skisser kort hvordan du vil utføre *substanshandling*er for regnskapsposten.

Spørsmål g)

Forutsett at hverken kontorsjef eller avdelingsledere foretar noen kontroll av inngående fakturaer, men sender disse direkte videre til bokføring. Hvilken betydning har dette for utformingen av substanshandlinger?

OPPGAVE 2 (ca. 15 %)

EuroAudit AS er et middels stort revisjonsselskap. Det eies av fem personer, som hver har en eierandel på 20 prosent. Alle eierne er godkjente revisorer. To av eierne sitter i styret i revisjonsselskapet, sammen med en ansatt i konsulentavdelingen. Advokat Juritzen er varamedlem i styret. Juritzen er ikke ansatt i revisjonsselskapet, men han er behjelpelig med råd når det oppstår spørsmål av juridisk art. Han fakturerer EuroAudit på vanlig måte for slik bistand.

Spørsmål a)

EuroAudit er revisor for ABC AS. Revisjonen av kundefordringene i ABC AS er avsluttet, men det gjenstår fortsatt mye før revisjonen av årsregnskapet er ferdig. Det er ikke avdekket vesentlig feilinformasjon vedrørende noen av påstandene for kundefordringene. En dag får den oppdragsansvarlige revisoren for ABC AS en telefonoppringning fra styreformannen i ABC AS med spørsmål om resultatet av revisjonen av kundefordringene. Hvordan bør oppdragsansvarlig revisor forholde seg til spørsmålet?

Spørsmål b)

ABC AS har nylig ansatt en ny medarbeider i regnskapsavdelingen. Det viser seg at regnskapsmedarbeideren og advokat Juritzen er registrerte partnere iht. tidligere lovgivning. Skaper forholdet problemer for EuroAudits stilling som revisor for ABC AS?

OPPGAVE 3 (ca. 15 %)

Et regnskapsestimat er et anslått pengebeløp i mangel av en nøyaktig måte å måle på, herunder beløp målt til virkelig verdi når det foreligger en usikkerhet knyttet til nøyaktigheten av målingen.

Spørsmål

Redegjør for hvorfor revisor må være særskilt oppmerksom på denne type regnskapsposter og hvordan tilnærmingen til revisjonen skal være. Gi gjerne eksempler.

OPPGAVE 4 (ca.15 %)

Du er med i revisjonsteamet for selskapet Store tall AS og dere har planlagt og gjennomført revisjonen etter følgende vesentlighetsgrenser:

- Vesentlighet kr 500.000
- Arbeidsvesentlighet kr 300.000
- Grense for ubetydelige feil kr 30.000

Ved oppsummeringen av revisjonen har dere avdekket følgende vurderingsueninghet, som ledelsen ikke vil rette:

Selskapets kundefordringer er etter revisjonsteamets oppfatning overvurdert med kr 400.000 pga. enkeltstående usikre betalere og generell usikkerhet i fordringsmassen.

Spørsmål a)

Hvilke konsekvenser (om noen) får dette for revisjonsberetningen? Drøft og begrunn.

Spørsmål b)

Forutsett at også selskapets varebeholdning, etter revisors vurdering, ikke er tilstrekkelig nedskrevet for ukurans og følgelig er overvurdert med kr 350.000. Hvilke konsekvenser (om noen) får disse to ikke-korrigerede feilene for revisjonsberetningen? Drøft og begrunn.

Spørsmål c)

Forutsett i tillegg at selskapets leverandørgjeld og varekostnad er overvurdert med kr. 750.000. Har dette konsekvenser for de vurderingene du gjorde under spørsmål b)? Drøft og begrunn.

OPPGAVE 5 (ca. 15 %)

I forbindelse med gjennomført revisjon av årsregnskapet for 2011 for selskapet ABC AS har revisor avdekket følgende forhold knyttet til registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger:

- Mangelfull dokumentasjon av reisekostnader for ansatte og mangelfulle rutiner for registrering av innberetningspliktige godtgjørelser knyttet til forretningsreiser
- Bokførte opplysninger er rettet ved at posteringer er slettet fra regnskapssystemet
- Selskapet oppbevarer deler av regnskapsmateriale i utlandet uten dispensasjon

Spørsmål

Hvilke konsekvenser vil overnevnte forhold få for utformingen av revisjonsberetningen og eventuell annen rapportering?

Utform aktuelle avsnitt i revisjonsberetningen under hensyn til disse forholdene.

VEDLEGG:

Tabell 1: Nødvendig stikkprøvestørrelse og høyeste tolererbare antall kontrollavvik i stikkprøven (i parentes)

Risiko β/α	Tolerert andel kontroll avvik	Forventet andel kontrollavvik (i % av tolerert andel)					
		0%	10%	20%	30%	40%	50%
5/30	1%	300(0)	300(0)	475(1)	630(2)	-	-
	3%	100(0)	100(0)	159(1)	210(2)	351(5)	524(9)
	5%	60(0)	60(0)	95(1)	126(2)	211(5)	315(9)
	7%	43(0)	43(0)	68(1)	90(2)	151(5)	225(9)
	10%	30(0)	30(0)	48(1)	63(2)	106(5)	158(9)
5/10	1%	300(0)	475(1)	776(3)	-	-	-
	3%	100(0)	159(1)	259(3)	395(6)	556(10)	850(17)
	5%	60(0)	95(1)	156(3)	237(6)	340(10)	510(17)
	7%	43(0)	68(1)	111(3)	170(6)	243(10)	365(17)
	10%	30(0)	48(1)	78(3)	119(6)	170(10)	255(17)
10/30	1%	231(0)	231(0)	389(1)	533(2)	699(3)	-
	3%	77(0)	77(0)	130(1)	178(2)	223(3)	352(6)
	5%	47(0)	47(0)	78(1)	107(2)	134(3)	211(6)
	7%	33(0)	33(0)	56(1)	77(2)	96(3)	151(6)
	10%	24(0)	24(0)	39(1)	54(2)	67(3)	106(6)
10/10	1%	231(0)	389(1)	533(2)	800(4)	-	-
	3%	77(0)	130(1)	178(2)	267(4)	434(8)	671(14)
	5%	47(0)	78(1)	107(2)	160(4)	260(8)	403(14)
	7%	33(0)	56(1)	77(2)	115(4)	186(8)	288(14)
	10%	24(0)	39(1)	54(2)	80(4)	130(8)	202(14)
20/30	1%	161(0)	161(0)	161(0)	300(1)	428(2)	552(3)
	3%	54(0)	54(0)	54(0)	100(1)	143(2)	184(3)
	5%	33(0)	33(0)	33(0)	60(1)	86(2)	135(4)
	7%	23(0)	23(0)	23(0)	43(1)	62(2)	97(4)
	10%	20(0)	20(0)	20(0)	30(1)	43(2)	68(4)

Merknad. Tabellen bygger på såkalt Poissontilnærming og forutsettes brukt i sammenheng med Tabell 2. Den anviser stikkprøver som kan avvike noe fra mer eksakte tabeller basert på den binomiske fordeling.

Tabell 2: Øvre grenser for n x avvikshyppighet

Observert antall kontrollavvik	Risiko overvurdering					
	1%	2.5%	5%	10%	15%	20%
0	4.61	3.69	3.00	2.31	1.90	1.61
1	6.64	5.58	4.75	3.89	3.38	3.00
2	8.41	7.23	6.30	5.33	4.73	4.28
3	10.05	8.77	7.76	6.69	6.02	5.52
4	11.61	10.25	9.16	8.00	7.27	6.73
5	13.11	11.67	10.52	9.28	8.50	7.91
6	14.58	13.06	11.85	10.54	9.71	9.08
7	16.00	14.43	13.15	11.78	10.90	10.24
8	17.41	15.77	14.44	13.00	12.08	11.38
9	18.79	17.09	15.71	14.21	13.25	12.52
10	20.15	18.40	16.97	15.41	14.42	13.66
11	21.49	19.68	18.21	16.60	15.57	14.78
12	22.83	20.97	19.45	17.79	16.72	15.90
13	24.14	22.24	20.67	18.96	17.86	17.02
14	25.45	23.49	21.89	20.13	19.00	18.13
15	26.75	24.75	23.10	21.30	20.13	19.24
16	28.04	25.99	24.31	22.46	21.26	20.34
17	29.31	27.22	25.50	23.61	22.39	21.44
18	30.59	28.45	26.70	24.76	23.51	22.54
19	31.85	29.68	27.88	25.91	24.63	23.64
20	33.11	30.89	29.07	27.05	25.74	24.73

Beregning av øvre grenser for hyppigheten av kontrollavvik i populasjonen skjer slik: Velg linje i Tabell 2 i henhold til det observerte antall enheter i stikkprøven med kontrollavvik, og avles tallet i den kolonne som svarer til den planlagte risiko for overvurdering. Den øvre grensen får en ved å dividere dette tallet med stikkprøvestørrelsen.